

Aanleiding

De uitvoering van de Participatiewet en de uitvoering van de nieuwe Wet Inburgering is gezamenlijk met De6 gemeenten in de regio belegd bij Werkplein Hart van West-Brabant. Het Werkplein legt elk kwartaal verantwoording af via de bestuursrapportage.

Het Werkplein heeft op 11 oktober de tweede bestuursrapportage en de 1^e begrotingswijziging 2023 aangeboden aan het college van gemeente Roosendaal.

Bij de behandeling van de begroting voor 2024 heeft de Raad via een zienswijze gevraagd om meer inzicht te geven in de resultaten en kwaliteit van dienstverlening en hoe deze bijdraagt aan de ontwikkeling en zelfredzaamheid van de inwoners.

Het Werkplein heeft in reactie hierop toegezegd om in het tweede kwartaal van 2023 in beeld te brengen met welke maatregelen aan de slag gegaan wordt om te komen tot betere bestandsbeheersing. Dit heeft geresulteerd in de notitie Bestandsbeheersing die gelijktijdig met de 2^e bestuursrapportage en 1^e begrotingswijziging wordt aangeboden.

Het Werkplein neemt de volgende maatregelen:

- Project inhaalslag gecombineerde aanpak Werkpunt en Ontwikkeling. Dit project heeft als doel om tot en met 2024 750 inwoners extra te laten ontwikkelen. Hiervan zal 10 % tot en met 2024 uitstromen. Hiervoor zullen 2 fte bemiddelaars en 1 fte aanjager extra ingezet worden.
- Frequente Intensieve Aanpak (FIA) oud-inburgeraars. Dit project heeft al doel om met 2 fte extra 80 oud-inburgeraars intensief te begeleiden. De verwachting is dat 10 % uitstroomt naar werk.
- 'Het naar werk project'. Een externe partner gaat zeer intensief aan de slag met 15 inwoners. De verwachting is dat dit tot een uitstroom van 10 inwoners leidt.
- Meedoenfestival. Grootschalige bijeenkomst voor inwoners en samenwerkingspartners. Doel is om inwoners kennis te laten maken met mogelijkheden tot vrijwilligerswerk en ondersteunende voorzieningen.
- Ontwikkeltraject voor statushouders onder begeleiding van een ervaringsdeskundige. Deze pilot start met 12 inwoners met als doel het wegnemen van belemmeringen en actief participeren.

Naar verwachting passen de kosten voor het uitvoeren van deze (extra) maatregelen binnen het Programma Werk en Participatie van de begroting 2023 en 2024 van het Werkplein.

Voor meer informatie over de huidige inzet en bovenstaande extra maatregelen, zie bijlage 4, notitie bestandsbeheersing 'Zoektocht naar een evenwichtige uitvoering van de P-wet'.

Beoogd effect

Het Werkplein neemt aanvullende maatregelen waarmee extra wordt ingezet op de ontwikkeling van inwoners richting de arbeidsmarkt. Met deze maatregelen hoopt het werkplein beter te kunnen sturen op de ontwikkelingen in het uitkeringsbestand. Het streven blijft om qua bestandsontwikkeling in lijn te blijven met de landelijke trend volgens het CPB.

Argumenten

1.1. Het voorstel past in het ingezette beleid

Via de 2^e bestuursrapportage rapporteert het Werkplein over de voortgang van de uitvoering van de Participatiewet en de nieuwe Wet Inburgering in het eerste halfjaar van dit jaar.

1.2 De 2^e bestuursrapportage laat zien dat het bestandsvolume sterker toeneemt dan het landelijke gemiddelde

De stijging van het bestand komt enerzijds door een toename van het aantal aanvragen en anderzijds doordat de inwoners die nu in een uitkeringspositie komen een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben, waardoor minder mensen naar betaald werk te begeleiden zijn. Het CPB is uitgegaan van een daling van het bijstandsvolume met 1,4 % in 2023. We zien bij het Werkplein in het eerste halfjaar een stijging van het bijstandsvolume met 1,8 %. Het Werkplein verwacht dat het bestand in het tweede halfjaar niet verder zal stijgen.

1.3 De hogere kosten zijn het gevolg van landelijke ontwikkelingen en de hogere bijstandstoename dan verwacht

De overheid heeft besloten om de uitkeringen fors te verhogen. Daarnaast zijn ook de loonkosten van de werknemers toegenomen. Voor een deel kunnen de kosten van de verhoogde uitkeringen opgevangen worden door financiële middelen van het Rijk. Voor Roosendaal betekent dit vooralsnog dat deze extra uitgaven op de BUIG middelen via de extra ontvangen middelen en de bestemmingsreserve kunnen worden gedekt

1.4 De gemeenteraad kan haar controlerende en budgetterende rol uitoefenen

De bestuursrapportages van het Werkplein geven de Raad inzicht in de manier waarop het Werkplein uitvoering geeft aan haar opdracht, op basis hiervan kan de Raad beslissen of zij op basis hiervan al dan niet wil bijsturen.

De 1^e begrotingswijziging heeft gevolgen voor de financiën van de gemeente. Het is daarom van belang dat de Raad goed inzicht heeft in de financiële situatie en in de gelegenheid wordt gesteld om hier een zienswijze op in te dienen.

1.5 De 1^e begrotingswijziging leidt tot een hogere gemeentelijke bijdrage.

De financiële gevolgen van de 1^e begrotingswijziging 2023 zijn al in de Najaarsbrief 2023 verwerkt.

1.6 Het oplopende negatieve verschil in BUIG uitgaven en de rijksmiddelen BUIG vragen om

voortvarend aan de slag te gaan met de extra maatregelen om inwoners naar werk te begeleiden

Door een grotere toename van het bestand dan de gemiddelde bestandsontwikkeling in Nederland lopen de uitgaven BUIG en de bijdrage vanuit het Rijk steeds verder uiteen. Wanneer het verschil over de afgelopen jaren in negatieve zin 7,5% of meer is, dan kan een gemeente in aanmerking komen voor een Vangnetregeling (een extra bijdrage vanuit het Rijk). Bij de aanvraag van de Vangnetregeling moet worden aangegeven welke inspanningen zijn verricht om mensen te begeleiden naar werk en daarmee de uitkeringslasten te verkleinen. Het Werkplein stelt, zoals afgesproken, in de 2e bestuursrapportage voor om een aantal extra maatregelen te treffen om meer inwoners naar (duurzaam) werk te ontwikkelen. Het is zaak zo snel mogelijk te starten met de uitvoering van deze maatregelen.

1.7 In verband met het risico op het moeten aanvragen van een Vangnetregeling door één of meerdere betrokken gemeenten, is het van belang goed zicht te hebben op de inzet en effectiviteit van de extra maatregelen

Het Werkplein stelt, zoals afgesproken, in de 2e bestuursrapportage voor om een aantal extra maatregelen te treffen om meer inwoners naar (duurzaam) werk te begeleiden. Of deze maatregelen ook leiden tot het beoogde resultaat en een vermindering van het verschil in BUIG uitgaven en bijdrage vanuit het Rijk is het zinvol om vinger aan de pols te houden, zodat waar nodig kan worden bijgestuurd.

1.8 De relatief grote groep nieuwkomers in het uitkeringsbestand, die gezien de toenemende taakstelling huisvesting statushouders zal toenemen, rechtvaardigt extra aandacht voor de aanpakken voor deze doelgroep en de resultaten hiervan.

De stijging van het uitkeringsbestand wordt voor een deel veroorzaakt door de instroom van statushouders. Het Werkplein geeft uitvoering aan de nieuwe Wet Inburgering waarbinnen de begeleiding van deze doelgroep geregeld is. Daarnaast zien we dat na afronding van de Inburgering niet alle nieuwkomers kunnen deelnemen aan het arbeidsproces. Er zijn aanvullende maatregelen nodig om deze doelgroep te begeleiden naar een duurzame plaatsing op de arbeidsmarkt.

Kanttekeningen

1.1. Werkplein heeft voortvarend extra regelingen uitgevoerd om o.a. verdere armoedeval van inwoners te voorkomen

Naast de ontwikkelingen die hierboven beschreven zijn heeft het Werkplein in de afgelopen periode te maken gehad met de uitvoering van een aantal extra regelingen. Het Werkplein heeft de uitvoering van de energietoeslag voortvarend opgepakt. Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt heeft het de uitvoering van deze regeling voor een groot deel zonder extra personeel uitgevoerd. Hiermee hebben

we bereikt dat inwoners niet in een verdere armoedeval vanwege de inflatie en gestegen energiekosten terecht zijn gekomen. Tevens heeft het Werkplein nog werkzaamheden uitgevoerd die een na-effect zijn van de Corona maatregelen. Tot slot heeft het Werkplein voor een drietal gemeenten, waaronder gemeente Roosendaal, het leefgeld voor de Oekraïners betaald.

1.2 Ontwikkelingen in het uitkeringsbestand zijn afhankelijk van economische ontwikkelingen

Het Werkplein baseert de begroting op de CPB cijfers met betrekking tot de ontwikkeling van het uitkeringsbestand. Het gaat hierbij om landelijke cijfers, zowel regionale als landelijke economische ontwikkelingen zijn van invloed op de ontwikkeling van het bestand. Regionale economische ontwikkelingen hebben invloed op het bestand, terwijl deze niet altijd in lijn zijn met de landelijke trend. Het blijft belangrijk om goed vinger aan de pols te blijven houden om als gemeente tijdig in te kunnen spelen op tegenvallers.

Financiën

Aanpassing gemeentelijke bijdrage

De 1^e begrotingswijziging leidt tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Deze is al opgenomen in de Najaarsbrief 2023, hierdoor sluit deze aan met de begroting van het Werkplein na de 1^e begrotingswijziging. De totale bijdrage komt uit op afgerond € 47.969.322 miljoen, € 3,75 miljoen hoger dan de vastgestelde begroting. Het nadeel wordt gedekt uit de aanvullende bijdragen van het Rijk en de opgebouwde bestemmingsreserve.

Communicatie

N.v.t.

Vervolg

Via de komende bestuursrapportages wordt de Raad op de hoogte gehouden van de ontwikkeling van het uitkeringsbestand van het Werkplein en eventuele financiële gevolgen daarvan. Het Werkplein zal de Raad tussentijds informeren over de effecten van de maatregelen zoals omschreven in de notitie bestandsbeheersing 'Zoektocht naar een evenwichtige uitvoering van de P-wet'.

Bijlagen

1. Tweede bestuursrapportage Werkplein Hart van West-Brabant
- 2a. 1^e Begrotingswijziging 2023
- 2b. Toelichting op de 1^e begrotingswijziging 2023
3. Notitie bestandsbeheersing 'Zoektocht naar een evenwichtige uitvoering van de P-wet'.